

Meesterschrijvers

In het recht draait het vaak om dezelfde dingen als in de literatuur: goed en kwaad, macht en onmacht, leven en dood. Zo gek is het dus niet dat juristen zich aan fictie wagen. Vier schrijvende advocaten vertellen. ‘De meeste verhalen uit mijn praktijk zijn zo extreem dat ik ze niet eens in mijn boeken kan gebruiken.’

door Resi Lankester, foto's Marie Cécile Thijs

Gabi van Driem (58) is advocaat personen- en familierecht. In de jaren zeventig en tachtig zorgde ze voor spraakmakende jurisprudentie waarmee ze het recht vrouwvriendelijker maakte. In 1999 kwam haar eerste fictieboek uit, *Het laatste woord*, en in 2004 volgde *Schaduwleven*.

Ik heb geprobeerd om op kantoor, tussen de pleitnota's en verweerschriften door, aan mijn roman te werken. Onmogelijk. Telkens als het creatieve proces begint te stromen, gaat de telefoon of dringt een deadline zich op. Daarbij is het lastig switchen in taalgebruik. Als schrijver probeer je de realiteit scherper en mooier te maken; als jurist houd je je aan de werkelijkheid en mag je niks verbloemen of verfraaien. Het constante schakelen blokkeert.

“Ik besloot al snel de avonden en weekenden te reserveren voor mijn roman. Het schrijven zelf bleek niet mee te vallen. Het is geen kwestie van inspiratie, maar van discipline. Schrijven is hard werken, want ook al verdien ik er niks mee, het is meer dan een hobby. Ik kan niet even aan mijn boek werken en er dan weer weken niet naar omkijken; het slokt me helemaal op. Waar ik ook ben, het proces suddert door. Altijd heb ik een notitieboekje bij de hand. Hoor ik een mooi muziekstuk in de schouwburg, dan noteer ik hoe ik me voel,

hoe de sfeer is, hoe het er ruikt. Achteraf zijn die emoties nooit meer zo exact terug te roepen.

“In mijn familie speelt muziek een belangrijke rol. Het liefst was ik aan het conservatorium gaan studeren, maar mijn vader, die violist was, duldde geen concurrentie in huis. Het werd rechten. De studie was even doorbijten, maar daarna werd het leuk. Juist in die tijd, de jaren tachtig, kon je als advocaat grensverleggend werken; er moest nog zo veel bevochten worden. Zo zorgde ik voor de eerste gedwongen aidstest. Door een spraakmakende zaak tegen een stalker kreeg ik de titel ‘koningin van het straatverbod’. Ik was voortdurend aan het zinnen op nieuwe formuleringen en interpretaties van de wet.

“Toen alle grote maatschappelijk betrokken bewegingen eind jaren tachtig begonnen te sudderen, zocht ik onbewust

naar een andere vorm waarin ik mijn creativiteit kwijt kon. Ik schreef de juridische naslagbundel *In haar recht*, en de volgende logische stap was fictie. Aantekeningen en ideeën waren er genoeg. Ik heb altijd dagboeken bijgehouden; over mezelf en over mijn eigenzinnige familie.

“Natuurlijk is ook mijn praktijk een bron van inspiratie. Het is soms gekmakend wat ik als advocaat allemaal aan leed op m'n bord krijg. Alleen al die verhalen van getrouwde mannen die er een tweede leven op na houden. Of een pakje sigaretten gaan kopen en nooit meer terugkomen. De meeste verhalen zijn zo extreem dat ik ze niet eens in mijn boeken kan gebruiken. Volstrekt ongeloofwaardig.

“Elementen van die verhalen, die gebruik ik wel. Noodgedwongen leidt dat ertoe dat ik me ga verdiepen in de achtergrond en beweegredenen van een persoon. Als lezer moet je je tenslotte kunnen inleven in de personages, óók in de *bad guy*. Als advocaat heb ik dat nooit hoeven doen; me verplaatsen in de dader, of zelfs iets van empathie toelaten. Door het schrijven ben ik milder geworden. Ik zal het nooit een rol laten spelen in de verdediging, maar voor mij persoonlijk is het prettig. In mijn boeken kan ik mijn empathie kwijt; daardoor voorkom ik dat het weinig rooskleurige mensbeeld dat ik inmiddels heb gevormd, nog pessimistischer wordt.”

‘Schrijven heeft me milder gemaakt.’